

„Don Quijote bús sorsát sirattam”

Ifjabb Mikecz Dezső a diák, a katona és a költő

Készítette: Takács Zsolt Gusztáv

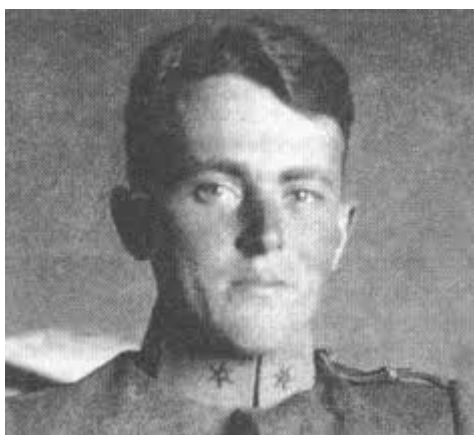
2018

Nyíregyháza

BEVEZETÉS

„Ilyen fiatal, és már Mikecz?!”. Közismert történet kapcsolódik ehhez a kijelentéshez, de ismerjük-e a tragikusan rövid életű ifjabb Mikecz Dezső személyét? Nézzük a száraz tényeket: Mikecz Dezső alispán és Jármy Panna második fia Dezső 1896-ban született, és mint a nyíregyházi császári és királyi 14. huszárezred tartalékos hadnagya, az 1. lovasszázad parancsnoka halt hősi halált a Piavénál Capo-Silen 1918. június 24-én. Több kitüntetés, így a III. osztályú katonai érdemkereszt, az ezüst és bronz Signum Laudis, a Károly Csapatkereszt tulajdonosa volt. Műegyetemi hallgatóként vonult be katonának, de szívesen írt verseket is. ¹

Felvetődhet a kérdés: miért kell nekünk ismerni az ő sorsát? A válasz nagyon egyszerű. Olyan érzése van az embernek, mintha Remarque, Nyugaton a helyzet változatlan című regényének hőse lépne elénk szűkebb hazánk történelmében. Sorsa talán jelképe is lehetne az első nagy háborúnak: 1914 júniusában érettségizett, diákként iskolájának ismert és elismert személyisége, 1918 júniusában pedig a hősi halottak névsorában található a nevét. Végzetében szinte összesűrűsödött a háború négy éve. Még inkább árnyaltabb képet kapunk, hogy ifjú költőként - legalábbis Milyutin István, az Új Nemzedék szerkesztője szerint - reményteljes jövő állt előtte. Rajta keresztül több ezer hozzá hasonló fiatalember alakja rajzolódhat ki előttünk az első világháború embert próbáló valóságában. Ezért érdemes jobban megismerkedni ifjabb Mikecz Dezső személyével és életének utolsó négy évével.

ifjabb Mikecz Dezső huszárhadnagy

---

¹Bene János: A nyíregyházi Mikeczek; <http://nyirvave.hu/documents/kiadvany/mikecz.pdf>

A DIÁK:

A források kétségtelenül egy tehetséges, sokoldalú diákot mutatnak be számunkra, aki a Nyíregyházi Evangélikus Főgimnázium 1913-14-es tanévben maturandus tanulójaként aktív közéleti tevékenységet is folytatott. Ezt a megállapítást támasztja alá a gimnáziumban működő ifjúsági önképző körben folytatott munkája. Az említett kör még 1888-ban vette fel Bessenyei György nevét, amelynek célja a Bessenyei-hagyományok ápolása mellett a diákok irodalmi tehetségének kibontakozásának teret nyújtának. Ezt követte pontosan egy évtizeddel később, 1898-ban a nyíregyházi Bessenyei Kör megalakítása, amely a nagy névadó kultuszának ápolása mellett a város kulturális életének irányítását, szervezését, összefogását tűzte maga elé célul. A kör 1913. szeptember 13-án alakult meg az új tanévben Porubszky Pál tanár elnöklete alatt. A körnek 62 rendes tagja volt a VII. és VIII. osztály (mai szóval 11. és 12. évfolyam) tanulói közül. Tisztviselők között volt Mikecz Dezső, mint alelnök. Abban a tanévben az önképző kör bíráló-bizottsága elé 33 dolgozat érkezett. A dolgozatok legnagyobb része prózai mű és vers volt. A kör ezek közül kettőt dicséretben részesített, tizennyolcat pedig elfogadott. A két megdicsért mű szerzője Mikecz Dezső. A tanulmányok megírása mellett kitűnt a szavatok és a művek megbírálásában is. Azon már lassan nem is csodálkozunk, hogy a 1913. december 19-én, Eötvös József báró emlékére, a Bessenyei Kör által szervezett díszülésen ő tartott előadást Eötvös regényírói fejlődéséről. Emellett 1914. március 7-én a Korona szállóban tartott „Estén”, melyet a főgimnázium ifjúsága rendezett, felolvasta „Anonymus” című novelláját, illetve a március 15-i ünnepségen az ő ünnepi költeményével kezdődött.²

A kép jobb oldalán látható a 16 éves ifjabb Mikecz Dezső testvérei körében

---

² https://medit.lutheran.hu/files/ertesito_nyiregyhaza_1913_1914.pdf

Talán kiemelkedő képességeit legjobban a Nyírvidékben megjelent hír mutatja be:

„ A Kossuth Lajos emlékére a nyíregyházi főgimnáziumban létesített pályadíj-alapítvány kamataiból kitűzött 100 koronás pályadíj felett pénteken délután döntött a főgimnázium kormányzó tanácsa. A pályadíjat Mikecz Dezső VIII. o. tanuló nyerte el. ³

Nem kis teljesítményről volt szó, hiszen a pályázat kiírás szigorú feltételeket szabott:

„A Kossuth Lajos emlékalapítvány ez évi kamataira az alapítólevél feltételei értelmében a pályázat november 2-án a kellő utasításokkal együtt kihirdettetett. Pályatételül a tanártestület a következő tételt tűzte ki: „Eötvös József báró hatása a modern Magyarország politikai és társadalmi kifejlődésére. “ A határidő február 15-én telt le s ennek leteltével egy pályamunka érkezett be, melynek jeligéje: „Nem egyike volt a korszak alkotóinak, maga volt korszakalkotó.“ Ezt a beérkezett pályamunkát Moravszky Ferenc, dr. Leffler Béla Varga László és Zimmermann Rezső tanárokból álló bizottság olvasta el és bírálta meg. A bizottság véleménye szerint a pályamunka jó és jutalomra érdemes. A bevezetése Magyarország ekorbeli közállapotait ismerteti. A tárgyalás során előkerül Eötvös hatása a vallásegyenlőség, a zsidó emancipáció, a börtönök javítása, a vármegyei autonómiát megszüntetni akaró centralizáció dolgában, továbbá az 1847 — 48-diki országgyűlésen, az 1867-iki kiegyezésben való szerepe, a nemzetiségi kérdésben való felfogása és a közoktatás terén végbevitt alkotásai, végül kellően vannak méltatva Eötvösnek irodalmi műveivel való társadalmi és politikai törekvései. E rövid vázlat is mutatja, hogy a pályamunka felöleli Eötvösnek közéletünkre gyakorolt hatását. A pályázó átvizsgálta a kitűzött téma egész területét, sőt ismeri az idevonatkozó irodalom jelentékeny részét is. Ennek a nagy olvasottságnak alapján általában helyesen fogja fel a tárgyat, bár ezzel korántsem akarjuk mondani, hogy felfogásában önálló volna. Ezt nem is kívánjuk egy középiskolai tanulótól. Mi csak azt kívánjuk tőlük, hogy a témában előforduló eszméknek a színvonalán tudjanak járni, s ebben a tekintetben a pályamunka nem hágy kívánni valót. Kidolgozása egyenletes és megfelel a legmagasabb színvonalnak, amit eddig a pályamunkákban tapasztaltunk. Az a lendületes előadás pedig, mely a szerző lelkesedését bizonyítja, a munkát mindvégig érdekessé teszi. A bizottságnak a tanártestület által jóváhagyott ezen jelentését a kormányzó-tanács helyben hagyta és elrendelte a pályázónak a pályadíj kiadását. A jeligés levélke felbontása után kitűnt, hogy a pályamű szerzője Mikecz Dezső VIII.

---

³ Nyírvidék, 1914. március 15. XXXV. évfolyam, 22. szám

osztályos tanuló, ki az alapítólevél erkölcsi és tanulmányi feltételeinek is mindenben megfelel.”⁴

Külön megtiszteltetésben részesült alig néhány nappal később egy városi szintű megemlékezésen:

„ A magyar nemzet fiainak lelkében örökkön-örökké ápolni kell és megőrizni a haza nagyjai iránt érzett mély tiszteletnek, odaadó szeretetnek, hálás kegyeletnek szent érzelmeit! Ezen meggyőződésünk folyamánya folytán jelentünk meg folyó évi március 20-án, Kossuth Lajos halálának évfordulóján ércszobra előtt, hogy letegyük lábaihoz főgimnáziumunk ifjúságának koszorúját. E koszorút az ifjúság nevében Mikecz Dezső VIII. osztályos tanuló rövid beszéd kíséretében helyezte el.”⁵

Még egy másik alapítvány is megjutalmazta, hiszen Szabolcs vármegye közönsége által Lukács Ödön (református esperes-lelkész, Nyíregyháza történetének, első alapos feldolgozása kötődik nevéhez) emlékére létesített alapítvány 50 koronával értékelte „a magyar írásbeli dolgozataival leginkább kitűnt ifjú” személyét.⁶

Lassan a tanév végére érve egy nagy megmérettetés állt előtte: az érettségi. Az akkor vizsgát tett diákok számára kijelölt írásbeli feladatok a következők voltak. Magyar nyelvből „A népköltés fontossága és hatása a magyar irodalomra“ címmel kellett elemző dolgozatot írni. Latin nyelvből Julius Caesar „A gall háború” művéből kaptak latinról magyarra fordítási feladatot. Mennyiségtanból 2 feladványt kellett minél jobban megoldani. A vizsgabizottság (korabeli szóhasználat szerint: vizsgáló bizottság) 61 jelölt számára engedélyezte a szóbeli vizsgát, de a követelményeknek 49 fő tudott megfelelni. Közülük „egyszerűen érettnek” jelentetett ki 27 fő. Jól felelt meg 14 fő, jelesen pedig 8 fő teljesítette az érettségi vizsga elvárásait. Ez utóbbiak közé tartozott Mikecz Dezső is.⁷

Ezek után az egyetemre egyenes út vitte. Meglepetést az okozhat, hogy a műegyetem hallgatóinak névsorában találjuk nevét az 1914-15-ös szemeszteri évben, ráadásul az építészmérnöki (építészeti szakosztály) képzésen, amely arra is utalhat, hogy a mennyiségtan érettségi sem okozott gondot, az amúgy humán beállítottságú fiatalember számára. Meg kellett küzdeni olyan tantárgyakkal, mint matematika, ábrázoló geometria, kémia, geológia, rajz, ókori

---

⁴ https://medit.lutheran.hu/files/ertesito_nyiregyhaza_1913_1914.pdf

⁵ Uo.

⁶ Uo.

⁷ Uo.

alaktan, majd ezekhez a második félévben még mechanika is járult.⁸ Azonban az egyetemen elvégzett két fél év után már nem találjuk a hallgatók között.⁹

A KATONA

Nem található adat arra vonatkozóan, hogy 1915 nyara és 1916 nyara között mivel töltötte idejét hősi, de gyaníthatjuk, hogy a háborús helyzetre való tekintettel katonai pályafutását kezdte meg. Feltehetően egy éves önkéntesi szolgálatát kezdte meg, amely az 1912 évi XXX. „a véderőről” törvény alapján tartalékos tiszti képzés alapját képezte.

Egyenes út vezetett ide, hiszen családi neveltetése, iskolai végzettsége, s talán mentalitása is erre determinálta. No és természetesen a közhangulat hatása alól sem vonhatta ki magát. Kovács Sebestyén Aladár a Műegyetem rektora így fogalmazott az első háborús rektori tanévnyitó beszédében:

„Akik valaha a műegyetem polgárai voltak s mindazok, akik innen e körből már elhivattak, vagy elhivatni fognak, már e falak között keblükbe oltott kötelességérzetnél fogva, melynek teljesítésére a technikai tudományokban való jártasság a reátermettséget fokozza, a harczmezőn is az első között első lehetnek. (...)

Mind a békében, mind a háborúban önöknek elől kell járniok, a közvetlen egyszerű munka teljesítésén felül önökre hárul majdan a technikus tudásával megalapozott vezetésnek kötelessége.”¹⁰

Egy építészmérnök-hallgató (akár hősi is lehetne) visszaemlékezésében így idézte fel az akkori hangulatot:

„Mindennapos lett az egyenruhát viselő hallgató, aki nagy kardcsörtetve, sarkantyút pengetve haladt át az aulán. A katonaruha varázsa: mindenki álljon félre, ha jön, a közmorál természetesnek tartotta ezt. Az én korosztályomban pláne mindenki lelkesedett.”¹¹

---

⁸ BME Évkönyvek;

http://public.omikk.bme.hu/bme_evkonyv/weblap.php?step=2&cat=orarendek&konyvtar=./orarendek/1914_15_1/&alcim_id=719

⁹ BME Évkönyvek;

http://public.omikk.bme.hu/bme_evkonyv/weblap.php?step=2&cat=tanrendek&konyvtar=./tanrendek/1915_16/&alcim_id=1593

¹⁰ Batalka Krisztina: A Műegyetem az I. világháborúban;

http://gerundium.lib.unideb.hu/file/7/58bd36febfe6/szerzo/Batalka_Krisztina_A_muegyetem.pdf

¹¹ Uo.

Nem csodálkozhatunk, hogy Mikecz Dezső is ezt az utat választotta. A középosztálybeli társadalmi helyzete is erre ösztönözhatta, hiszen a tartalékos tiszti rang megszerzése már csak a megbecsültség, a tekintély oldaláról közelítve is fontos volt egy olyan fiatalembernek, aki édesapja révén akarva-akaratlanul is közéleti személyiség volt, akivel szemben elvárásokat fogalmazott meg társadalmi csoportja. Megfelelt az előírásoknak, hiszen rendelkezett megfelelő iskolai végzettséggel, érettségivel, valamint alkalmas volt testi és szellemi szempontból, ugyanakkor feddhetetlen előéletéhez sem férhetett kétség. A képzés több részből állt, amely alapkiképzéssel kezdődött, majd ezt követően tértek rá az elméleti oktatásra, amelyek ismerete a leendő tiszteknek szüksége volt. Ennek végezetével fegyverismereti, harcászati tantárgyakból és szolgálati szabályzatból vizsgát kellett tenni. Ezután kerültek ki az alakulatokhoz, ahol elsajátíthatták a katona mesterség fogásait. Fokozatosan léptek elő rangban (hadapródjelölt, hadapród, tartalékos zászlós), miközben a számukra kijelölt alakulatuknál altiszti és beosztott tiszti szolgálatot teljesítettek. Ez idő alatt az ezred valamely tisztje átismételte velük az elméleti és gyakorlati ismereteket, s így készülhettek fel a tiszti vizsgára. Sikeres elvégzése után, valamint 3 éves tartalékos szolgálat után tartalékos hadnaggyá léptették elő. A háború kirobbanása után természetesen felgyorsult ez a folyamat, mert a veszteségek miatt állandósult a tiszthiány. Így nem csak a szakaszok, hanem a századok élére is több esetben tartalékos tisztet kerültek.¹²

A fentebb leírt folyamat után került Mikecz Dezső a 14. közös huszárezredhez, amely 1916 augusztusában-szeptemberében történhetett. Ekkor vezényelték át az ezredet a keleti frontról az erdélyi hadszíntérre a román támadásnak köszönhetően. A huszárezred 1916 szeptemberétől először védelmi, majd támadó hadműveletek során helyt áll a román hadsereggel szemben. A 14. közös huszárezred történetében az erdélyi harcokra vonatkozóan két helyen említi meg Mikecz Dezső nevét. Az ezred a német 9. hadsereg balszárnyának fedezésében Nagysink környékén vívott harcokat 1916. szeptember 17. és október 2. között. Ekkor zászlósként az 1. lövészs század (a lóveszteségek miatt a huszárok egy része gyalogosan harcolt) tagja volt Lallosevits főhadnagy századparancsnok vezetésében az egyik szakaszt irányította. Az ezrednek az volt a feladata, hogy az 1. román hadsereg ellen irányuló (Nagyszeben térségében), a 9. német hadsereg által történő bekerítő mozdulatát fedezze az 2. román hadsereggel tehermentesítő támadásával szemben. A huszárok eleget tettek feladatuknak, annak ellenére, hogy sokszor kerültek nehéz helyzetbe. Többek között Nádpaták körzetében, ahol az ezred 1.

---

¹² Paál Gergely: A magyar királyi honvédség „egyéves” önkéntesei;
http://archiv.uni-nke.hu/downloads/bsz/bszemle2004/1/paal_gergely.pdf

lövészszázadát több román zászlóalj bekerítéssel fenyegette és „*Különösen Mikecz zászlós szakasza került válságos helyzetbe.*”¹³ jelölte, hogy a fiatal tiszt már katonai pályájának elején bebizonyította helytállását. A következő két hét a román erők visszaszorításáról szólt, majd az Ojtozi-szorostól délre vívott hegyi harcok következtek. A kétségbe esetten védekező román erők ellentámadásainak leküzdése komoly feladat volt. A harcok súlyosságát jelzi, hogy a veszteségekre vonatkozóan nincsenek adataink, de három tisztet veszített az ezred halottakban. Itt sebesült meg október végén Mikecz Dezső is, de ekkor már hadnagyként. A sebesülésének súlyosságára vonatkozóan sincsenek ismereteink, de valószínűleg hosszabb időre kieshetett a szolgálatból. Az ezred történetében újra 1918-ban találkozunk személyével.¹⁴

A 14. közös huszárezred még 1917 végéig az erdélyi hadszíntéren maradt, majd 1918 februárjában az olasz frontra szállították. Először az ezrednek az olasz hadszíntér különleges viszonyaival számoló harcászati iskolázása történt meg. Az arcvonal mögött való tartózkodása ideje alatt a rendszeresen beérkező pótlásokkal szervezték át a 14-esek hadrendjét, amely márciusban már két félezredre, géppuskás, műszaki századra és egy rohamfélszázadból állt. Az ezred már teljesen gyalogosított volt, s ennek megfelelő felszereléssel. Már csak nevükben voltak huszárok az itt szolgáló katonák, lényegében lövész alakulatként harcoltak.¹⁵ Az átszervezés idejére vonatkozóan az ezred egyik tisztjének, Jékey Ferenc naplójának 1918. évi március 22-i bejegyzése is ad tájékoztató pontot számunkra: „*Az újonnan felállított 4. század parancsnoka leszek.*”¹⁶ Ebből következtethetünk arra, hogy Mikecz Dezső ebben az időben foglalhata el újra helyét az ezredben, s lett az az I. félezred 1. század parancsnoka.¹⁷ Az ezred áprilisban és májusban a Piave folyó mentén Capo Sile körzetében folytatott hol védekező, hol támadó hadműveleteket. Arra nem található információ, hogy a frissen kinevezett hadnagy úr mennyiben vett részt ezekben a műveletekben, bár egy fénykép árulkodik arról, hogy április huszadikán, a fronton volt. Azt is tudjuk, hogy 1918. június 2-án Nyíregyházán, Sóstón megrendezett 14-es huszárok népiünnepélyén ott volt és azt családjával együtt töltötte.¹⁸ Feltehetően szabadságát tölthette május végén, június elején. Az ezred utolsó nagy csatájában

---

¹³ A cs. és kir. 14. huszárezred története; Köszönet érte Dr. Bene Jánosnak

¹⁴ Uo.

¹⁵ Bene János: A nyíregyházi huszárok; Nyíregyháza 1991; 50. oldal

¹⁶ Bene János Jékey Ferenc I. világháborús naplójáról;

http://www.szabarchiv.hu/drupal/sites/default/files/08Bene_0.pdf

¹⁷ Bene János: A nyíregyházi huszárok; Nyíregyháza 1991; 50. oldal

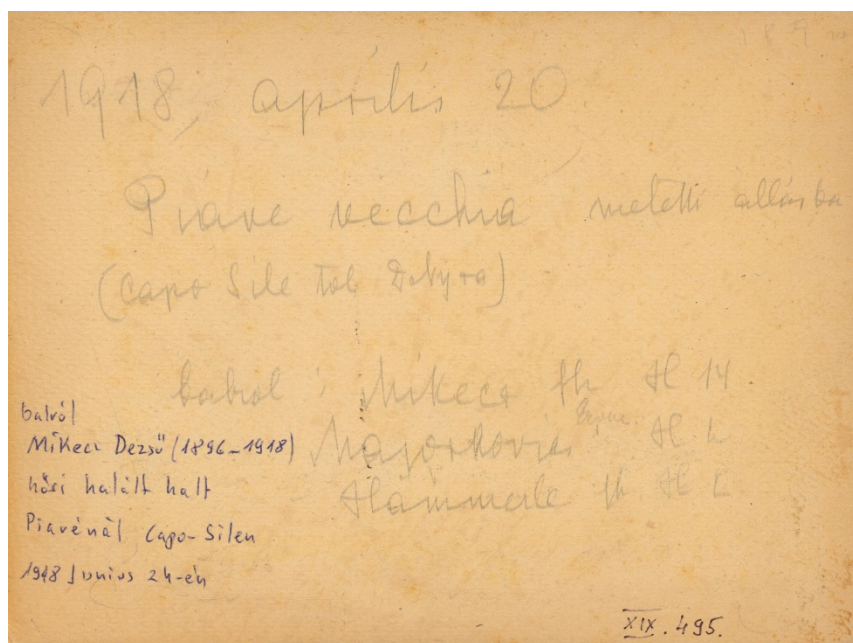
¹⁸ Nyírvidék. 1918. június 28. XXXIX. évfolyam, 144. szám

(1918. június 15-26.) azonban már az 1. század élén találhatjuk. Innen adjuk át a szót az ezred történetírójának a június 23. napjától:¹⁹

A kép baloldalán ifjabb Mikecz Dezső hadnagy látható az olasz fronton

A kép hátoldalán olvasható dátum: 1918, április 20.

¹⁹ A cs. és kir. 14. huszárezred története

„Délután folyamán igen erős olasz támadás indult meg az ezred állásai ellen. A támadást a huszárok visszaverték, aminél Capo Sile környékén kézitusára is került a sor. Az utóbbi helyen különösen nehéz volt a helyzet. A védőrség három oldalról is olasz lövegek, aknavetők és géppuskák kereszttüzeiben állott. Estefelé az ezred csoportosításában annyiban állt be változás, hogy a gyalogság váltotta fel a jobbszárnyon álló 7. századot, amely viszont rendelkezés szerint nyomban még június 23-án éjjel az ezred balszárnyán küzdő és Pók főhadnagy parancsnoksága alatt igen nehéz súlyú támadásokat visszaverő 8. századot váltotta fel Capo Sile-nél. Scabbio védelmét a 7. század kivonása után a gyalogság vállalta magára.

Itt történt aztán a baj. A június 24-ére hajló éjjel megismételt olasz támadás Scabbionál reggel áttörte a védőállást és lefelé kanyarodott dél felé, ahol elsősorban a Mikecz Dezső tartalékos hadnagy parancsnoksága alatt harcban álló 1. századot érte jobboldalában és hátában. Mikecz hadnagy, ez a kiforrott jellemű, kimagasló kötelességérzettől áthatott gyerekember, saját személyében is mint egy oroszlán küzdött a három oldalról reátörő nyomasztó túlerő ellen. A teljesen reménytelennek látszó helyzet tudatában – nyugatra ellenség, északról ellenség – hátában a Piave vech. – a megadás vagy meghátrálás gondolata sem született meg benne. Csak azt hangoztatta szüntelenül, hogy a délfelé csatlakozó 7. századot – az ezred szélső balszárny századát – meg kell óvni a bekerítéstől, mivel a 7. század kiesése esetében északról, délről és nyugatról támadva, hátában a Piave vech.-val menthetetlenül a megsemmisülésnek lesz kitéve.

Kézigránátokkal tartja távol a közel jutott ellenséget, majd géppuska személyzetének eleste után maga irányítja meg a tüzet észak felé, míg végül is a 3 oldalról reázúduló lövedékáradat közül néhány le nem teríti őt is, ezt a közszellemet és bajtársiasságot megtestesítő fiatal hőst, akinek önfeláldozásig menő kötelességérzete ragyogó mintaképként lebegjen a jövő nemzedékek előtt. Meghalt százada élén, meg nem rendülve abban a hitben, hogy a közösség érdekében másként nem is cselekedhetett.

Mint a halandó hős, az esendő ember a végzetet akarta volna feltartóztatni. Pedig az eltaposta őt, mert útjába merészelt állani. S az eszköz a végzet kezében: az ellenséges áradat áthömpölygött rajta és saját akaratát teljesítve (...)”

A sors fintora, hogy az ezredet két nap múlva kivonták az arcvonalból és további harcokban a háború végéig már nem vett részt.

A KÖLTŐ

„ Olvasóink között bizonyára sokan lesznek, akik ezt a nevet megjegyezték maguknak, s akiknek érzésében és emlékezetében még visszacsengenek azok a mély, finom lírájú versek, amelyek Mikecz Dezső aláírásával az Új Nemzedékben megjelentek. Ezekben a versekben egy végtelenül érzékeny művészi lélek, tele az élet minden szépségének szomjúságával s mulandóságának korai megsejtésével, egy ifjú szív, mely gyerekekkel férfivá szomorodott, a költői formák csiszolt és tökéletes fegyverzetében lépett a nyilvánosság elé.

Mikecz Dezső a szonetteket szerette, ezt a diszkrét, zárkózott és szemérmes versalakot, amelybe azonban ő tragikus nagy érzéseket és megrendítően komor élményeket tudott belelehelni. **Mint huszárhadnagy a harctérről küldte verseit nekünk, s a harctéren eltöltött három év borzalmi és átélései feketedtek és vöröslöttek át lírájának rózsaszín és halványkék levegőjén.**

Levelei, melyekkel szíve gyermekeit hozzánk ajánlotta, maguk is versek voltak tulajdonképpen, megindító szemérmesség, egyszerűség és előkelőség áradt belőlük, s valami különös, távoli parfümjé az ifjan való elmúlásnak. Ezzel a szemérmességgel szeretett bennünket és ragaszkodott hozzánk. A távoli fronton is az Új Nemzedék lelki és szellemi közösségében élt, s ennek készült – mint leveleiben emlegette – komoly munkásává lenni.”²⁰

Ezzel a szavakkal emlékezett meg Milotay István, az Új Nemzedék szerkesztője Mikecz Dezső költői tehetségéről. Nincs jogom megítélni, hogy mennyire reális a szerkesztő úr értékelése, hiszen nem értek hozzá, nem vagyok szakértő. Verseit nem irodalmi értéke alapján vizsgáltam, hanem, mint történelmi forrást jól felhasználhatjuk, annak érdekében, hogy személyiségét közelebbről is megismerjük. Talán szokatlannak tűnik, hogy irodalmi alkotásokat használhatunk fel erre a célra, de Prihurik Juditnak köszönhetően tudjuk, hogy a katonák a fronton írt naplók, versek segítségével írták ki magukból a stresszt és dolgozták fel harci élményeiket. Igyekeztek megtalálni az egyensúlyt a civil élet mindennapjainak értékei és a harctéren megélt helyzetek között. Biztosan szubjektív az a látásmód, amely révén leírták az eseményeket, mégis ad egyfajta információt a megélt harcokról és információkat szolgáltat számunkra az adott ember személyiségéről. Mikecz Dezső hagyatékában fellelhető versek így elsőrendű forrásként állnak rendelkezésünkre. Versei segítségével lényegében végig kísérhetjük útját a háborús hónapokban. Az emberi viselkedés változásait vizsgálhatjuk meg. Alapvetően két időszakot ragadtam ki a katonai pályafutásából versei segítségével. A harcba

---

²⁰ Nyv. 1918. július 16. XXXIX. évfolyam, 158. szám

indulását és kezdeti tapasztalásait az erdélyi fronton, illetve az olasz fronton érzékelt embertelen hatásokat. Kíváncsi voltam, hogy milyen módon értékelődik át szemlélete. Az érzékeny költő és a kötelességet teljesítő katonatiszt alakjának éles ellentéte még inkább kiemeli azt a kontrasztot, amelyet csak egy háború tud produkálni. A költemények között válogattam, hol egészében, hol csak részleteket közölve, arra törekedve, hogy megpróbáljam felvázolni Mikecz Dezső háborúban megélt mindennapjait, értelmezni gondolatait. Költeményeit olvasgatva több csoportra lehet azokat osztani, amelyek jól jellemzik egy huszonéves fiatalembert, katonatisztet érintő kérdések, például a szerelem, az elmúlás gondolata. A költemények közül azonban a konkrét katonai eseményekhez, a katonához és a háborúban mindennapos eseménynek számító „hétköznapi” halál érzékelésének változatait emeltem ki részletesebben. Verseinek elemzése során több esetben is segítségül hívtam Mekis D. János elemzéseit a háborús költészettel kapcsolatban.²¹

Hősünk számára a háború nem 1914-ben kezdődött, de mindenki akkor szembesült a háborúval, amikor harcba vetették. Mint tudjuk ez az ő esetében 1916-ban történt meg. Az alábbi cím nélküli vers ezt a harcba indulás képét festi meg.²²

*Zihálva áll a mozdony lomha teste
Két rőt szeme a messzeségbe néz
Az ablakokban szürke sok vitéz
És nótaszótól zeng a téli este.*

*Zászlók lobognak sapkámon virág
A nóta forrón, lázzal telve harsog
Az állomáson néma könnyes arcok
Halk búcsúszóok és szótlán imák.*

*Előre! Vár már éltünk messze titka
Várnak a vad éjek és véres nappalok
És szenvedések, zordak és nagyok
És sírok néma torka titka tágra nyitva.*

---

²¹ <http://www.barkaonline.hu/kritika/4144-i-vilaghaborus-irodalmunkrol>

²² Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára; Mikecz Dezső iratai

*Megyünk. Az éltünk, éltünk oly fakó
S oly szép, ahogy dalolva, lázban égve
Eltáncolunk a zengő messzeségbe
Hol vad tüzeztől szikrát szór a hó.*

*A kürtök búgnak. Indul már a gép.
A lámpák sárgán, imbolyogva égnek
És zordul, hömpölyögve száll az ének.
Megyünk. Óh, ködbe fúló szép mesék.*

Furcsa kettős érzése van az embernek, amikor elolvassa ezt a verset. A tipikus képek "Zászlók lobognak sapkámon virág", "A nóta forrón lázzal telve harsog" az 1914-es év lelkesedését idézi. Annak idején a közvélemény szinte egyöntetűen üdvözölte a hadba lépést, s ebből következően az volt a jó magyar, aki harcol. Ám idő múltán egyre többen kételkedtek a háborús szólamokban és 1916-ban nyilvánvalóan a hátszágban már realiztikusabb információk álltak rendelkezésre, mint korábban a harcokról. „És sírok néma toroka titka tágra nyitva.” Megfakult, megkopott az első háborús év lelkesedése, amelyet költőnk is keserűen érzékelt, ugyanakkor valós helyzetértékelésről ad bizonyítékot. Óhatatlanul eszünkbe juthat az a katonadal, amely szinte párhuzamot ad a fenti vers hangulatával:

*„Fütyül a masina, gyorsan ki az állomásra!
De sok édesanya sírva, sírva néz utána.
Ne sírj édesanyám, visszajövök nemsokára,
Hogyha meg nem halok valahol a nagyvilágba.”*

Most tudatosulhatott Mikecz Dezsőben, hogy az igazi felnőttég határához ért a „ködbe fúló szép mesék” után. A várható kaland, a férfias, embert próbáló kihívások, azonban még kellően motiválták a frontra induló zászlóst a haza iránti erkölcsi kötelességre hivatkozva.

Kiérkezve a háború poklába, két forrásra támaszkodhatunk, hogy mit élhetett át a harcmezőn, hogyan állta meg a helyét az erélyi fronton. Az egyik a 14. császári és királyi huszárezred története, amelyet fentebbi részekben már megismerhettünk és az „Erdély” című verse. Költeményéből következtethetünk arra, hogy az ifjú tiszt milyen érzésekkel vett részt

kezdetben, a háborúban. Jól ragadta meg azt a hangulatot, amely a román támadás következtében alakult ki a székelyek körében.

*A házak rémes, összeomló üszke,
még föl fölnyitja haldokló szemét.
A csönd, miként az átok oly setét...
-egy zászló lebben;- háromszínű, büszke.*

A század szótlan, mennydörögve lép...

*A téren nép. Bús, koldús székelyek.
Jöttünk felzúg most az éjszakán.
Bosszúra!- ordítják a vén fejek...
Bosszúra!- zúg az este is mogorván.*

*Bosszú!- sikolt a banda sípja messze,
Óh!- édes vagy mint vándornak az erdő,
a búsulóknak nóta, vad, kesergő,
terád néz Erdély megfeszített teste.*

*Zihálva lépünk. Fenn a fák sora,
a szikla, a felleg örült táncra kelnek.
A csillagok, -jaj- vérszagot lehelnek,
mert Bosszú jön most és torok tora*

*Egy halk parancsszó éles hangja száll;
előttünk négy vad lobbanás az éjben...
-lent halkan, halkan zúg felénk az Éljen,
s ahogy zokog a kürtök jajja mélyen
az üstdob zordul rázendül: Halál.²³*

Ebben a versben felfedezhető az az érzés, amely a korabeli közvéleményt, s így a katonák lelkiületét meghatározta. Senki előtt nem volt kétséges, hogy a román támadást vissza fogják

---

²³ Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára; Mikecz Dezső iratai

verni, de úgy érezték, hogy Románia hátba támadta, elárulta Magyarországot. Nagybaczoni Nagy Vilmos 1922-ben papírra vetett leírása összecseng ezzel az érzéssel:

*„A románok orvul megindított támadása bombaképen csapott le a mit sem sejtő határmenti magyar és szász lakosságra, amelynek még élénk emlékezetében éltek azok a rém- és gonosztettek, amelyeket az erdélyi román lakosság 1848-ban **a védtelen magyar lakossággal szemben elkövetett.**”²⁴*

A 14. közös huszárezred történetében található néhány sor, amely alá támaszthatja ezt az állítást:

*„Nagysinket már az utolsó katonai alakulat is elhagyta, **a lakosság pedig a közeledő románok vártában, halálos félelemben bezárkózott a házakba.** Egyedüli élőlényekként Calm ezredes, Molter főhadnagy és néhány lovas voltak láthatók az egész nagyközségben. A 3. lövész század utasításokat kapott a Nagysink és Mozgonda közötti Auf der Hille magaslat megszállására. **Az 1. lövész század már útban volt Mozgonda melletti Gaudi-Berg felé, a 2. lövész század megszállta a Nagysink és Prázsmár között vonuló gerincet /Binder B. Δ 650-644/ míg a 4. lövész század ettől délre, a Rukkor B. Δ 668 tájékán helyezkedett el.**”²⁵*

A források összevetésével bizonyítékot találunk arra, hogy hősünk személyes megtapasztalásból ragadott tollat és írta ki magából gondolatait. Mikecz Dezső ekkor az 1. század egyik szakaszát vezette és szinte megjelenik előttünk az a kép, amikor katonái élén a védelmi állásba vonulva közvetlen közletről szembesült a civileket sújtó hitszegő román támadás következményeivel. A frissen hadra kelt huszár zászlós feltehetően izzó lelkesedéssel vetette magát bele a küzdelmekbe, hiszen bizonyítékot talált a háború jogosságára. A jogos nemzeti sérelem igazoló erejére épített erőszak kiprovokálta az ellenség ellen a „Bosszú” igényét. Az ezred jelmondat reális és jól igazolható eszményként válhatott értelmezhetővé számára: *„Ne bánts a magyart!”*

A katonáiért felelősséget érző huszártiszt alakja is körvonalazódik ki az „Előre” című versében.

---

²⁴ http://mtdaportal.extra.hu/books/nagy_vilmos_a_romania_elleni_hadjarat_1.pdf

²⁵ A cs. és kir. 14. huszárezred története

*Bús szürkület. Már itten volt az óra
A csúcsokon derengett már a reggel
S a csillaglámpák reszkető szemekkel
Vacogtak le a messze indulókra.*

*Az égen furcsa sárga lángok égtek
A völgyet tompa robbanások rázták
S a múltó percek harsogó torán át
Láttam a távozó tündérmeséket.
A múlt alkonyának tompa bíborfényeit
S egy bájos arcot messze ég alatt...
- a lelkem mélyén felsíró szavak
Elárvult életem álmait regélték.*

*Megfordultam. Ott jöttek mind velem,
mint egy sereg mesebeli kísértet
Acélsisakjuk tompa fényben égett
S készen feküdt kezük a fegyveren.*

*Ajkuk körül vad ősök büszkesége
Kik szemtől szembe látták a halált
Karcos alakjuk már ugrásra várt
Úgy néztek mind a titkos szürkeségbe.*

De láttam, - lelkük mélyén forrón, lágyan

Siratták a sok tavaszt s a sok virágot.

Szép büszke ajkuk még csókolni vágyott

S a szívük fájt... ott jöttek mind utánam.²⁶

Bizonytalanság uralkodik a vers nagyobb részén, mintha egyfajta önismereti leltárt venne fel hősünk önmaga érzéseiről. Egy olyan közösségben találta magát, ahol az egyszerű emberek és a magasabb társadalmi körökben mozgó személyek egyfajta bajtársi szövetségben oldódhatnak fel, igazi nemzeti egységet mutatva. Talán kétségeit is megfogalmazza: vajon jó vezetője leszek a rám bízott embereknek, megállom-e a helyem a harcban? Tépelődéseinek a katonák idealizált alakja, az egységes csapat látványa vetett véget. Óhatatlanul vetődik fel az emberben a hős lovag és fegyvertársainak romantikus értelmezése. Valami sorsszerűséget vélhetett felfedezni katonáinak vonulásában. Ők is félnek a haláltól, mint ő, ők is inkább ölelni szeretnének, mint ölni, de nincs más választásuk. Ez, a háborúban oly sokszor megfogalmazott gondolat tette magabiztossá, az elkerülhetetlen végzet elfogadásával. Más verseiben is megjelennek ezek a romantikus elemek, például a „Feltámadás” című versében:

„Dalolva jöttek, büszkén és keményen,

mert imádták a tiszamenti földet

S a zászlót, azt a piros-fehér-zöldet”²⁷

Egy másik, szintén cím nélküli verse még jobban alátámasztja korábbi szemléletét. Az események sodrásában sokak, így hősünk számára is éppenséggel ez a férfias, katonás eszmeiség által felkínált közös élmény tűnt időszerűnek, de új motívum is felfedezhető. Már nem az ellenség és a hadi helytállás mindenk felett álló követelménye, vagy éppen a háború morális igazolása üt át rajta, hanem az egyedi, egyéni látásmód:

Az arca tiszta volt, az ajka fáradt.

Szemét lesütve hordta, mintha félne

És nem nézett a lányok mély szemébe

Hogy Székelyföldön átdalolt a század.

---

²⁶ Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára; Mikecz Dezső iratai

²⁷ Uo.

*A csúcsokon a sok átvirrasztott éjen
Midőn a tűzön bükkfa törzsek sirtak
Virágokról beszélt, mik messze nyílnak
És hajnalokról lent a Bodrog partján.*

*Ilyenkor hangja meg-megrezdült mélyen
S mosoly derengett tiszta gyermekarcán*

*Midőn barangolt, álmokat keresve
hogy margaréta csokrokat kötött
S dalolva ment a többiek között
Ha vad tüzek között villogott az este.*

*Egyszer. Előre volt egy rémes esten
Kavargó füst takarta a mezőt...
S midőn megfűtták a gyülekezőt
a többiek között hiába kerestem.*

*Hajnalban lent a réten megtaláltam
Arca sápadt volt, mint régi márvány
Így álmodott tisztán mosolyogva, lágyan
Az összevénzett margaréták árnyán.²⁸*

Szerzőnk még mindig egyfajta romantikus képet ad a harcban elszenvedett veszteségekről. Egy kicsit önmagát látja a fiatal katona halálában, szinte megszépíti a halálát. Még mindig tart a lelkesedés, mert mégis csak Székelyországot védik katonái, akik a Tisza környéki vidékről érkeztek. De már megtört lendülete, hiszen személyes közelségbe került az értelmetlen halállal. Szembesült azzal, hogy mennyire foszlékony az emberi lélek illúziója a fegyverek materiális erejével szemben, azonban a „lovagi” szemlélet még nem veszett el lelkében.

Éles váltásra figyelhetünk fel a „Halotti maszk” szerzeményében. Itt már nyoma sincs a korábbi igazolást kereső embernek, csak egy lélekben lecsupaszított túlélő katona sorait olvashatjuk:

---

²⁸ Uo.

*Elsáppadt ajkán elhervadt dalok
És homlokán száz érvnek büszkesége
Félig lehúnyt szemével vágyva, félve
Úgy néz az égre, mint egy szent, nagy éjbe
Mert fájt neki a föld s a nappalok
Mert fájt neki a föld, s az élet sziürke gondja
S a nap, amelyből nem kapott sugárt.
- Az álmok messze hajnalára várt
És vágyott forró mámoros napokra.*

És tiszta volt, mint csillagfényes estek.

*Virág mit adtak s mely a sárba hullt,
A koldús, kit még sohasem szerettek,
Tört hegedű, amelynek hangja múlt,
Mind véle egyek, s egy vérből születtek.*

*Testvérek ők, kik zárt kaput találnak,
Zárt kőkaput, mely zordul néz az égnek
Amerre járnak. És semmit sem kérnek,
Mert tudják, hogy majd egyszer messze szállnak
A tornyokig, melyek az égig érnek
És ablakába sok, sok tündérvárnak*

De akkor némák már és mind fehérek

*Elsápadt ajkán elhervadt dalok.
Az álom rá egy halk mosolyt terít.
S az arca- úgy hiszem- nagyon szelíd...
Uram!- milyen leszek, ha meghalok?²⁹*

Feltehetően ez a vers már az olasz front borzalmait tárja elénk a háborúnak kiszolgáltatott halandó ember szemével. A halott katona képe már nem idealizált, inkább a zsoldárok archaikus tisztasága és a kegyelembe vetett hit reménysége kiált fel az utolsó sorban. A vallási képek és a mesei elemek már nem a hősiesség toposzait támogatják, hanem a halálba induló ember reményét az üdvösség iránt. Több vers is hasonló hangulatot ábrázol. Eddig a katonái élén menetelő tiszt büszkesége és bizonyossága elpárolgott és a lövészárk háború borzalmait tárja fel. „Az árok sáros volt és összevérzett” vagy „Sokan vannak. Torz sápadt emberek.” rövid mondatai szinte az arcunkba csapják az állóháború rideg realitását. S a vezetése alá beosztott huszárok sem fegyvertársak, hanem emberi mivoltuknak csak halovány másolata, akik „*Úgy kóborolnak itt, mint vert ebek, S halvány szavuk sem emberi beszéd.*”. Ekkor válik értelmezhetővé számára valójában mit is jelent a bajtárs kifejezés, vagyis a másokkal megoszthatatlan, mert a lecsapó gránátoktól szétszaggatott testek, az örökös rettegés, az ütközet utáni túlélés mámorra valós bajtársi szövetséget teremtenek eltörölve a korábbi társadalmi különbségeket: „*De értem őket. Köztük visz utam, És néha érzem, - testvérük vagyok.*” Ezért engedheti meg magának, hogy látszólag oly kegyetlen imával forduljon az Istenhez, amelyet csak olyan ember érthet meg, aki megélte a háború borzalmait és nem kell tekintettel lennie a civil társadalom álságos szólamaira:

„*Uram! ha van a túlvilágon élet
Ne add nekik. Ők sírba szálltak érte.
Ne hozd fel őket újabb szenvedésre,
Mert lenn a mélyben boldogok szegények.*”³⁰

S itt érünk el ahhoz a költeményhez, amely elolvasása után határozottam el, hogy megpróbálom bemutatni Mikecz Dezső személyét. Szinte látomásként fogalmazta meg ebben saját halálát. Olyan költő írása tárul elénk, aki már ismeri a háború minden ízét, annak értelmetlen voltát. Belenyugvást az elkerülhetetlen sorsba, amely a modern hadviselés mindenre kiterjedő és mindenben túlterjedő egyeduralmából következik. A háború racionalitása a hallás, a látás, a maró füst, a halálhörgés irreális módon, szubjektív érzékké válik számára és megpróbál felülemelkedni ezeken kifejezetten csak a feladatára, kötelességére koncentrálni. Ismételten érdemes több oldalról megvizsgálni ezt a feltehetően az utolsók közé tartozó alkotását, de először nézzük meg maga valójában, amelyben már ott vergődött a tragédia, az egyéni lét kilátástalansága, az értelmetlen halál megérzése „A géppuskás” című versében.

---

³⁰ Uo.

Utolsó éj volt. Halkan kell a hold

S a sápadt csillagok remegve égtek.

Megsimogatta még az alvó gépet

A néma tölcsérek fölé hajolt

S a vérre vágyó éj szemébe nézett.

A távol villant, kezdődött a torna:

Zengett a föld is lánggal lett tele;

Tompán, vadul hörgött az ágyúk torka

És meghaltak jaj nélkül, eltiporva

A többiek. Ő élt s élt még vele

A gép. A sárga füstfelhők fölött

Lengett és tudta: nincsen többé teste.

Pengék zizegtek most az éjben messze

S egyszerre zúgó érchullám szökött

A szemben levő árokból előre.

Céltott. Szilaj és tágra nyílt szemekkel

Meredt az imbolygó acélmezőre

És láztól reszketett, amint előtte

Halált lehelve ordított a fegyver.³¹

---

³¹ Uo.

Egy másik forrást elolvasva, szinte ugyanazt a helyzetet tárul elénk, amelyet fenti költemény közvetít számunkra.

„Mikecz Dezső a 14. huszárezred tartalékos hadnagya, igen derék és kiválóan bátor magyar katona volt. 1918 június 24-én egy záróállást védelmezett géppuskás szakaszával és jól irányzott tüzével megállította a nagy tömegben támadó olaszokat. Az ellenség erre tüzérségi és géppuskatűz alá vette a hősi kis magyar csoportot. A legénység az utolsó emberig elesett és ekkor Mikecz Dezső hadnagy maga vette kezébe az utolsó géppuskát és egyedül tartóztatta fel az ellenség tömegét. Az utolsó töltenyhevedert fűzte be a géppuskába. Egyszerre azonban elnémul a tüzelése, halálos lövedék fúrta át a fejét. Ott feküdt megdicsőülve az utolsó töltenyekkel megtöltött utolsó géppuska mellett, mint kis csapatából az utolsó. Most már jöhettek az olaszok.”³²

Így végeztetett be egy reményteljes élet. Egyik bajtársa így jellemezte:

„Egyike volt a legszebben induló életnek, s a legkötelességtudóbb katonáknak. Ez az alighogy ifjúvá serdült gyerekember – huszonkét éves volt mindössze – ki az iskolapadjáról egyenesen csataterre ment, rövid idő alatt legendás hírre tett szert ezredében. Úgy becsülték bajtársai, felebbvalói, mint talán senki más. Az érettség mintaképe, a férfiúi kötelességtudás maga volt ő, sőt annál is több, mert mindig sokkal többet tett, mint amennyi, kötelessége előírt volna.”³³

ZÁRSZÓ HELYETT...

Álljon itt egy költeménye, amely esszenciájaként is felfogható életének. Egy olyan élet jelképe, amelyben a XIX. század boldog békeévei szembe találkoztak a XX. század modern embertelenségével. Címe „Te salutant”. Vessünk egy utolsó pillantást erre a lírai műre, s vele együtt a búcsúzó (a vers címe szabad fordításban annyit tesz, mint üdvözet) ifjabb Mikecz Dezső hadnagy úr lassan elmosódó alakjára.

---

³² Honvédelem 1929, Hadidicsőség cikke; lásd melléklet

³³ Nyírvidék. 1918. július 16. XXXIX. évfolyam, 158. szám

*„ Nótánk szaván túlharsogott a gép
A füstfelhőkön át néztelek téged
S a szívem mélyén megmarad a kép.*

*A rét selymén halvány virágok égtek;
A nap már hosszú árnyakat vetett.
Te ottan álltál s elmerengve nézted
A szalagot, mely sapkánkon nevet,
S kezéd felénk egy hosszú búcsút intett.*

Pajtás, a búcsút köszönöm neked.

*Velünk jön minden asszonyi tekintet,
Amely az úton szemünkbe mélyedt
S a kéz, amely elénk virágot hintett,
Velünk jön majd, mint egy erős ígéret
S tanúi mind, hogy úgy mentünk keményen
A messziség.*

*Pajtás! Várunk téged
Majd egyszer, sáppadtan, halálrakészen,
Hogy nyílnak testünkön a vérvirágok...
Pajtás! Minket nem főd a sír egészen,
Azért ne félj. Mi nem bántjuk az álmod
Nem kérdezzük, miért a bíbortócsák
S nem átkozzák a megváltott világot.*

*Pedig szerettem én is egy-egy nótát;
Egy arcot én is bús szívembe zártam
És látták könnyeim az alkonyórák.*

*Óh! Néha fönn az égen járt a vágyam
S míg Don Quijote bús sorsát sirattam,
Lelkemben kóbor álmokkal csatáztam.*

*És látod. Tőle csókot sosem kaptam.
S ha egyszer megnyugszom lenn, ölén a földnek,
Anyám, szegény Anyám sír majd miattam
Pajtás!³⁴*

---

³⁴ Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára; Mikecz Dezső iratai